

ژوند څنگه وکړو؟!

(په ساده ژبه د ښاري کولتور يو سل او څو ټکي)

ټولونه: حسين دهکړدي

ژباړه: مجيب الرحمن محمودي

Ketabton.com

ژوند څنگه وکړو؟!

(په ساده ژبه د ښاري کولتور یو سل او څو ټکي)

ټولونه: حسین دهکردي

ژباړه: مجیب الرحمن محمودي

د کتاب ځانګړنې:

د کتاب نوم	: ژوند څنگه وګړو؟!
ټولونه	: حسین دهګردی
ژباړه	: مجیب الرحمن محمودی
ډیزاین	: صادق الله صادق
چاپ کال	: ۱۳۹۳ ل
چاپشمار	: ۱۱۰۰ ټوکه
د خپرونو لړ	: (۲۴۶)

خپرنځي

گودر کتاب خپرنځي - ننگرهار

گودر کتاب پلورنځي، لاندینی پور، اسحق زې مارکېټ، پنازي څلورلارې، جلال اباد
 اړیکې: ۰۷۹۵۳۵۳۶۱۰-۰۷۹۸۴۸۷۸۷۹-۰۷۹۷۵۰۰۵۰۶

meenasadiqs@gmail.com

د چاپ حقوق له خپرنځي ټولنې سره خوندي دي

محمد مراد ابراهيمي

Telegram: @Ketabton

WhatsApp: 0093979500600

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دعاوو به هيله مويم

ډالۍ

خدای بښلي پلار ته!

چې تل به یې تعلیم او نېکې لارې ته
هڅولم او زموږ د هوساینې په خاطر به یې
تل لاسونه تڼاکي وو.

م. محمودي

د دې کتاب په اړه...

د يو حديث شريف د مفهوم له مخې ((کامل مومن هغه دی، چې
 څه د ځان لپاره خوښوي، د بل مسلمان ورور لپاره يې هم خوښ
 کړي.)) ځکه د هر انسان لپاره دا نه ښايي، چې د نورو لپاره هغه څه
 خوښ کړي او يا يې وغواړي، چې هغه د خپل ځان لپاره نه خوښوي
 او نه يې غواړي.

موږ هره ورځ په خپل چاپېريال کې وينو، چې د ځينو کسانو لخوا
 د نورو پر وړاندې هغه کړنې ترسره کېږي، چې هغه يې په هېڅ صورت
 د خپل ځان لپاره نه خوښوي، نورو ته يې ضرر رسېږي او په اسانۍ
 سره يې مخنيوی هم کېږي يا دغه عادتونه اصلاح کېدای شي، يا هم
 په يوه وړوکي غوره کار سره د ډېرو زړونه تر لاسه کېدای شي؛ خو د
 ډېرو خلکو دې ته پام نه دی شوی، چې په يوه وړوکي او د اصلاح وړ
 کړنې سره موږ نورو ته څومره ضرر رسوو او که د همدې وړې ناوړه او
 ناخوښې کړنې پر ځای يوه وړه؛ خوښه کړنه ترسره کړو؛ نو هم به مو
 نور له ضرر څخه په امن وي او هم به مو د دوی په زړونو کې ځای
 پيدا کړی وي.

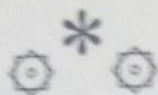
په دغه کتابگوټي کې به ولولو، چې د يو انسان لپاره د ورځني ژوند په ټولو اړخونو کې کومو ټکو ته پاملرنه لازمه ده، د کومو ټکو په پام کې نيول يوه ټولنه ژغورلای شي او کوم ټکي مو له نورو سره اړيکې تلپاتې کولای شي.

زه په پوره ډاډ سره ويلای شم، چې په دې کتاب کې د څو وړوکو ټکو په پام کې نيول به په ټولنه کې د يوه ښه ژوند ضمانت وکړي او هغه کولتور به را منځته شي، چې ټولو ته د منلو وړ وي.

نو راځئ دا سمون له خپله ځانه پيل کړو، د نورو لپاره هغه څه وغواړو، چې د خپل ځان او کورنۍ لپاره يې غواړو او د نورو لپاره هغه څه ونه غواړو او خوښ يې نه کړو، چې هغه د خپل ځان او يا هم خپلې کورنۍ لپاره نه خوښوو.

په همدې هيله

مجيب الرحمن محمودي

که. د یوه پرمختللي ښار د لرلو لپاره باید د لوړ او عالي کولتور لرونکو ښاريانو خبرې واورو او په ښو خبرو یې عمل وکړو.

که. د ځان په اړه هغه قضاوت غوره کړو، چې د نورو په اړه یې غوره کوو، نو هغه څه چې د ځان لپاره یې خوښوو، د نورو لپاره یې هم خوښ کړو او هغه څه چې د ځان لپاره یې نه خوښوو، د نورو لپاره یې هم خوښ نه کړو!

که. ظلم او تېری ونه کړو! ځکه زموږ نه خوښېږي، چې ظلم او تېری را باندې وشي.

که. ښکې وکړو! په هغه شان چې غواړو له موږ سره ښکې وشي. د خپل ځان لپاره هغه څه بد وبولو، چې د نورو لپاره یې بد بولو او د خلکو لپاره په همغه څه باندې خوښ و اوسو، چې د ځان لپاره یې خوښوو.

که. نه داسې، چې یوازې موږ د ښه کولتور څښتن و اوسو؛ بلکې خپل اولادونه هم ښه کولتور لرونکي لوی کړو! داسې، چې که یوه ورځ په ټولنه کې مطرح او اغېز ښندونکي اشخاص ترې جوړ شي، د دوی په پالنه وویاړو...

که. مطالعه ولرو...! خپله پوهه او مالومات زیات کړو او په ورځنیو خبرو اترو کې په منطق او له دلایلو سره خبرې وکړو.

ژوند څنگه وکړو؟ / ۲

که. کله چې له یو چا سره مشوره
کوو او یا له کوم چا څخه نظر
غواړو، باید د هغه د نظر قدر
وکړو او که یې نظر د قبول وړ
نه وي، لږ تر لږه هغه یې د
نظر له امله ملامت نه کړو.

که. که د کوم ځای په اړه پوره
مالومات ونه لرو؛ نو د بې
ځایه زړه سوي، له امله له
پتې غوښتونکي څخه لاره
ورکه نه کړو.

که. په خبرو او کړنو کې یوازې د خپلې غوښتنې مطابق عمل ونه کړو، په
یوه روښانه ټولنه کې پېژندل شویو اصولو، قواعدو او ځانگړو شویو
انساني ارزښتونو ته متعهد واوسو.

که. د نورو د شخصي وسایلو خوا
ته ورنه شو. له موبایل څخه
نیولې، تر کمپیوټر او د خاطرو
تر کتابچې، آن د دفتر تر تلفون
پورې
د بېلگې په توگه د چا د موبایل
شخصي مسېجونه د هغه له
اجازې پرته ونه گورو....

ژوند څنگه وکړو / ۱۹ ۳

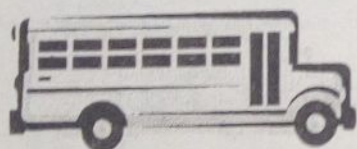
که - د موټر چلونې پر مهال له بې ځايه هارن کولو څخه ډډه وکړو، لکه

روغتون ته نږدې، په کوڅو
او سړکونو کې، د استوګنې
په سیمه کې، د کتابتونو او
داسې نورو ځایونو تر څنګ
همدا شان د سلام اچولو،
مننې، نیوکې او نورو لپاره

له هارن کولو څخه ډډه وکړو. په یاد ولرو: هارن کول به موږ ټول واورو،
خو دا کار به ټول ښاريان په اند بښنه کې واچوي !!!

که - په عمومي نقلیه وسایلو کې له سوردلو نه

مخکې لومړۍ هغه چاته وخت ورکړو، چې
هغوی غواړي ښکته شي، وروسته موږ
سواره شو.

که - په ټولنه کې د بدو څیزونو له

نشر او رواجولو څخه ډډه وکړو.
هغه څوک چې یوه بده خبره، بد
تصویر او بد فلم نشروي له
همغې ګناه کوونکي څخه د
نشر کوونکي ګناه په څو ځله
زیاته ده.

که - د نورو په کورونو کې له اجازې پرته د هغوی یخچال، د پخلنځي

الماری، د جامو الماری او داسې نورو ته د ننه ورونه گورو....

ژوند څنگه وکړو ۱۹ / ۴

که - په موټر کې د سوردلو پر مهال، مخکینی او یا آرامې چوکۍ د

مشرانو او یا هم د مېرمنو لپاره
پرېږدو، چې د ارامتیا احساس
وکړي

که - په عمومي نقلیه وسایلو کې د
سورلی پر مهال د خالي او تشو
چوکیو په لټه او ترلاسه کولو کې
نه شو، ځینې وخت نورو ته اجازه
ورکړو چې هلته کېني

که - په نامناسبو ځایونو کې د چټلیو او کشافتو له اچولو څخه ډډه وکړو،

هغه که په عمومي نقلیه
وسایلو کې وي، که په ښار
کې وي او که په بل کوم
عمومي ځای کې وي، ان
تردې که د لمر مخي د دانې یو
وړوکی پوټکی هم وی !!!
ځکه دا د ټولو ښاري وګړو ګډ

مسئولیت دی او ټول همدا خوښوي، چې خپل ښاري په پاکۍ کې د
نورو لپاره یوه ښه بېلګه او نمونه وي

ژوند څنگه وکړو؟ / ۵

کله په عمومي ځایونو کې په لوړ غږ له خبرو کولو څخه ډډه وکړو! په ځانگړې توگه په عمومي نقلیه وسایلو کې د سورلۍ پر مهال؛ ځکه نور خلک نه دي مجبور، چې

زموږ خبرو ته غوږ ونیسي او دا هم کېدای شي، چې دوی دا وخت د فکر کولو او یا مطالعې لپاره وکاروي.

کله د خپل ښار د ملي نقلیه وسایلو بڼه ساتونکي واوسو! ځکه دا نقلیه وسایل په یو شخص او یا یو ځانگړي سازمان پورې نه؛ بلکې د ښار په هر وگړي پورې تړاو لري. باور لرم، چې د ملي نقلیه وسایلو شکېدلې چوکۍ او په هغه لیکنې به هېچا ته په زړه پورې نه وي!!!

کله د موټر د پارک کولو پر مهال، خپل موټر په داسې توگه پارک نه کړو، چې د نورو ځای ونیسو او یا هم نورو ته ستونزه جوړه کړو.

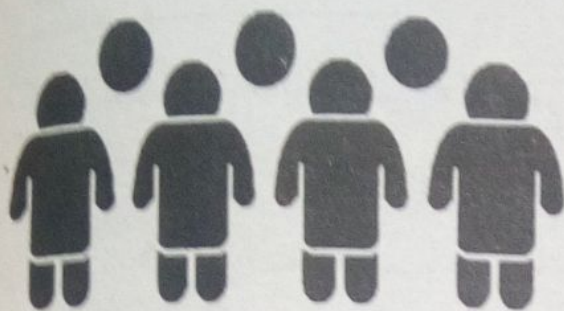
کله ټولو ځایونو ته، په خاصه توگه جوماتونو او زیارتونو ته له اوداسه

سره، پاک او معطر دښه شو. تردې چې په ځینو ځانگړو ځایونو کې هم لکه د مسافری پر مهال، په لارو کې جوماتونو او نور د لمانځه ځایونو ته جومات د خدای کوردی، که د مکې په ښار کې مسجد الحرام وي او که په یوه لرې پراته کلي

کې او یا د دوو ښارونو ترمنځ د لارې پر سر او یا بل هر ځای، یو وړوکی جومات وي، د خدای کوردی همدا شان له بوتانو سره جومات ته له ننوتلو څخه ډډه وکړو.

ژوند څنگه وکړو؟ / ۲

کله د جماعت د لمانځه پر مهال

يو له بل سره همغږي واوسو.

نه مخکې لاړ شو او نه

وروسته پاتې شو. لومړی

باید مخکینی صف پوره کړو، وروسته نور صفونه دغه کار په موږ کې

نظم، ترتیب، یووالی او همغږي را پیدا کوي

کله د موټر چلولو پر مهال د ژر رسېدو لپاره باید یوازې خپل ځانونه

وینو! په څلور لارو کې د سرې ټرافیکي اشارې له امله داسې ځای

موټرونه دروو، چې نورو ته مزاحمت وکړو، پوره څرگنده ده، چې په

دې کار به د هغو موټرو مخه ونیسو، چې ښي لوري ته د تگ نیت لري

باید په یاد ولرو، هغه موټر لرونکي، چې ښي لوري ته د تگ نیت لري،

د نورو په شان د سرې اشارې شنه کېدو ته په انتظار کولو نه دي

مجبور، نو ځکه یې باید مخه خلاصه وي

کله د موټر چلولو پر مهال په موبایل کې خبرې او یا هم تر څنگ روان

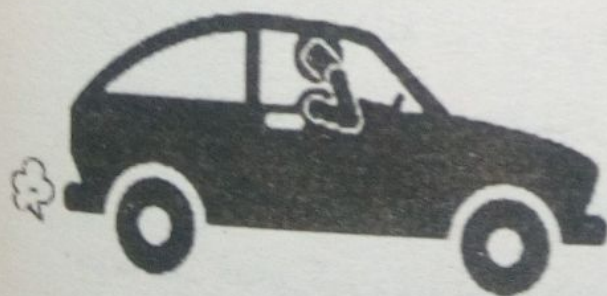
موټر چلوونکي سره، له خبرو او یا پوښتنه کولو څخه په کلکه ډډه

وکړو!!! ځکه دا کار

کېدای شي، د موټر د

کرار تگ لامل شي، چې

وروستیو موټرو ته د

ټرافیکي ستونزو او تېز تگ د مخنیوي لامل کېږي. له یاده ونه باسو،

چې نور مجبور نه دي، چې زموږ د خبرو کولو له امله وځنډېږي، نو

ژوند څنگه وکړو؟! / ۷

غوره داده، چې د دې کار لپاره څو شېبې خپل موټر په یوه وړځای کې ودروو.

که. د عبادت کولو پر مهال، که لمونځ، دعا، تلاوت او یا هم زیارت کول وي، د نورو حقونو ته درناوی ولرو. د نورو حقونو تر پېښو لاندې نه کړو او د خلکو د حق مرتکب نه شو، دا ټول موږ ته په گناه کې حسابېږي، د بېلگې په توګه د دغه واړه ټکي مراعاتول، چې په لوړ غږ چیغې وهل او یا د خپلو نقلیه وسایلو د بې ځایه درولو او یا هم په دې اړه نور هغه مسایل چې نورو ته د مزاحمت کولو او ارامتیا د سلېولو لامل نه شو! که په زړه کې دعا وکړو هم، الله پاک زموږ دعا اوري!!!

که. په هر کار کې، په ځانګړې توګه د مینځلو پر مهال له ډېر لگښت څخه ډډه وکړو، ځکه الله پاک ډېر لگښت کوونکي نه خوښوي! ان که د لمانځه لپاره په اوداسه کولو کې هم وي.

که. ښې خبرې وکړو او خبرې ښې وکړو! په خبرو او مجلسونو کې نه یوازې ښې کلمې او ښه عبارتونه وکاروو، بلکې همغه کلمې او عبارتونه په درنښت او ښه توګه هم وکاروو. د

بېلگې په توګه هغه درې مروجې کلمې، لکه مهرباني وکړئ، کښنئ او... چې یوه مانا ورکوي، خو لومړۍ یې غوره جمله ده.

که. یو بل ته په درنښت خطاب وکړو! مقابل لوري ته په خطاب کې د هغه له نامه سره غوره القاب وکاروو، ان تردې چې خپلو

ژوند څنگه وکړو ۱۸ / ۸

اولادونو ته هم د لویانو لپاره غوره القاب کارول به زموږ اولادونو ته غوره شخصیت او په نفس اعتماد ورکړي. ماشومان هم په ښه نوم یادول، کېدای شي یو وړوکی کاروي، خو ښه او لوړه اغېزه لري... ویي آزمویئ!

کله - په هر وخت او هر ځای کې د یو بل حقونو ته درناوی ولرو! د خپلو حقونو تر پښو لاندې کېدو څخه ټول ځورېدلي یو او ځورېزو. راضي چې د ډوډۍ، پخلنځي، سودا اخیستلو، موټر سوړېدلو او ښکته کېدلو، جومات او یا نورو عامه ځایونو ته د ننه کېدلو او نورو کارونو پر مهال یو بل ونه ځوروو!!

کله - یو له بل سره مرسته وکړو!! له ماشوم یا سپین سرې مېرمنې سره له

سرک څخه د تېرېدو پر مهال، له موږ سره د کور په کار کې، له ناتوانه سره د پورته کولو پر مهال، له موټر چلوونکي سره د هغه د خراب شوي گاډي د جوړولو په خاطر، له پرانده سره ځای ته په رسولو کې او نورو سره... مرسته

وکړو! ډاډه اوسئ، چې دا کار به له بل هر چا څخه موږ په خپله او زموږ خدای پاک خوشاله کړي!

کله - زموږ لمونځ، دعا، زیارت کول او بل هر عبادت که لرې وي او که نږدې، الله پاک یې ویني او اوري یې. نو اړتیا نشته، چې په هر قیمت او د نورو په نارامه کولو سره، په زیارتونو او قبرونو باندې ځان ونښلوو او چیغې ووهو. ایا دا د منلو وړ ده، چې الله پاک هغه چاته زیات اهمیت ورکړي، چې هغه په زیارت او یا قبر ځان نښلولی وي، له

ژوند څنگه وکړو؟ / ۹

هغه لري پر اته کليوال څخه، چې د زړه له تله په خپل کور او يا خپله
کرونده کې د کار کولو پر مهال سترې ستومانې په ډېره عاجزۍ، مخ د
قبلې په خوا اړوي او د الله پاک عبادت کوي او له هغه څخه دعا
غواړي؟

کله. د سپېڅلو او مقدسو ځايونو درناوی او پاکوالي وساتو! دا له ياده

ونه باسو، چې جومات يانې د

سجده ځای او عبادت ځای او

نورو... نو په داسې ځايونو کې

په لوړ غږ خبرې کول، خندېدل، اوږد غځېدل، ويده کېدل او داسې نور

ناوړه کارونه کومه مانا نه لري!

کله. د ډوډۍ خوړلو پر مهال لازمه نه

ده، چې حريص واوسو. بايد

دومره ډوډۍ راواخلو، چې ويې

خوړلای شو. بايد دا له ياده ونه

باسو، چې بې ځايه لگښت او

تبذير حرام دی!

کله. نه يوازې دا چې د ډوډۍ خوړلو پر مهال نورو ته په ډېرو خوړلو له

تاکيد څخه ډډه وکړو؛ بلکې د ډوډۍ خوړلو پر مهال نورو ته له هر ډول

دقت، کتلو او مېلمه ته له اندازې زيات تعارف کولو څخه ډډه وکړو.

کله. په هر ځای کې چې يو، د هغه ځای قوانينو او مقرراتو ته درناوی ولرو.

هغه شان کړنې تر سره نه کړو، چې زړه مويې غواړي، هغه که د يوه

ژوند څنگه وکړو ؟ / ۱۰

دوست او یا ملګري په کور کې وو، که په کومه اداره یا سازمان کې او یا که په کوم بل هېواد کې. که - قرانګریم، د احادیثو، د دعاګانو او اذکارو کتابونه، له مطالعې وروسته په خپل ځای کېږدو! ځکه د دا ډول کتابونو پر ځمکه پرېښودل لویه بې احترامۍ ده. همدا شان د دغو کتابونو په پوښ یا پاڼو باندې د هر ډول یادښت له لیکلو څخه په کلکه ډډه وکړو، که څه هم دا لیکنې مود ثواب او خیر رسونې په نیت وي.

که - کوم مجلس یا مېلمستیا ته د تللو پر مهال باید د ښه هرکلي له غوښتنې او ښه ځای د لټولو په لټه کې ونه اوسو.

که - باید درک کړو، چې سګرېټ څکول، ناوخته راتګ، په ورځنیو خبرو کې د بدو

کلمو کارول او داسې نور، هېڅ یو د کومې لوړې درجې او لوړ شخصیت ښه نه ده.

که - د ډوډۍ خوړلو پر مهال مو له خولې څخه غبرونه وځي او هېڅکله په ډکه خوله خبرې ونه کړو.

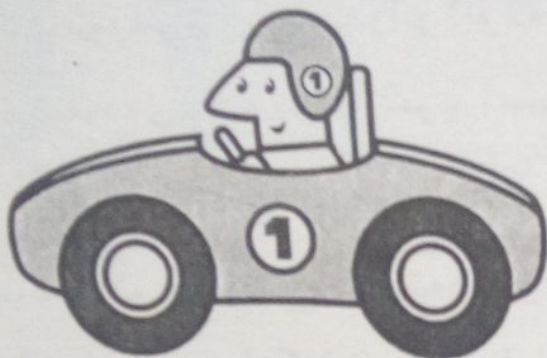

که - له ډوډۍ خوړلو څخه وروسته، د نورو په مخ کې، په تار، خلي او یا بل، هېڅ شي سره، خپل غاښونه پاک نه کړو.

ژوند څنگه وکړو / ۱۱

کله. عیب لټوونکو، خبرې وپوښونکو، غیبت کوونکو او بد ویونکو کسانو ته اهمیت ورنه کړو او نه باور ورباندې وکړو.

کله. له هغه قضاوت څخه ډډه وکړو، چې د هغو خلکو یا موضوع، د قضاوت صلاحیت ونه لرو.

کله. د موټر چلولو پر مهال، له توقف څخه د حرکت کولو، یوې خوا ته د راگرځېدلو، د موټر د پارک کولو او... له امله

د خپل تگلوري له ګرځندې او ناڅاپي ګرځولو څخه په کلکه ډډه وکړو. باید پوه شو، چې د موټر ترافیکي اشارې په بشپړه توګه د همداسې وختونو لپاره دي، چې له خپل مستقیم تگلوري څخه یوې خوا ته له ګرځېدلو، درېدلو او... څخه کم تر کمه

سل متره مخکې د موټر ټاکلې ترافیکي اشارې روښانه کړو؛ ترڅو د نورو پام شي او له احتمالي ټکر یا بلې پېښې څخه مخنیوی وشي.

کله. په هغو ملی بسونو کې، چې ګڼه ګوڼه

زیاته وي، د سورلۍ پر مهال نه یوازې مشرانو ته خپله چوکۍ پرېږدو؛ بلکې دغه ټپک کار د هغه چا لپاره هم ترسره کړو، چې له کوم چا سره دروند پېټی وي، لکه د ښوونځي هغه زده کوونکی، چې دروند بیک ورسره وي او یا هم د وطن ساتونکی، چې په رخصتۍ کور ته او یا له کور څخه د دندې په خوا روان وي.

ژوند څنگه وکړو؟ / ۱۲

که. په دروغجنو خلکو باندې هېڅکله باور ونه کړو، نه ورسره مجلس وکړو او نه دوستي. ځکه په ټولنه کې تر ټولو بې ارزښته خلک.

دروغجن خلک دي

که. ماشومانو ته دروغ ونه وایو! او له تنبلی

پرته، دوی ته په ورکړل شویو ژمنو عمل وکړو!

که. د خلکو خصوصي حریم ته درناوی ولرو

او دغه حریم ته له کتلو او ورننوتلو ډډه وکړو. د بېلګې په توګه، که د کوم چا د کلا دروازه خلاصه وي، هغه ته ونه ګورو او هر ځای ته د ننوتلو لپاره اجازه وغواړو او د اجازې له ترلاسه کولو وروسته دننه شو.

که. د موټر د درلودلو په وخت کې د پلي مزل کوونکو په پرتله بې تفاوته

ونه اوسو! پوهېږو، چې موږ ټولو، پلي تګ تجربه کړی دی، په

ځانګړې توګه کله چې سترې وو، نو په دې تمه وو، چې یو څوک مو په

موټر کې ورسره سواره کړي او د خپل تګلوري تر یوه ځایه مو ورسوي

نو چې کله په موټر کې سواره وو او داسې خلک ووينو، باید خپل ځان

د هغه پر ځای وګورو او په موټر کې د

هغه د سوړولو په اړه بې تفاوته ونه اوسو.

که. په کاري چاپیریال کې د منفي رقابت پر

ځای، د ودې او پرمختګ لپاره یو له بل

سره مرسته وکړو. خپلې تجربې له

همکارانو سره شریکې کړو: ترڅو هغوی هم له دویم ځلي تېروتنې او

ډېر کوښښ پرته پرمختګ وکړي او دوی هم دا زده کړي، چې دغه غوره
کړنه، له نورو سره تکرار کړي.

کله کوم چاته د دېمن په سترګه ونه ګورو او له
نورو خلکو سره، پرته له دې چې ویي وپېژنو،
مینه ورسره ولرو او ټولو ته درناوی ولرو. هر
ډول مرسته مو چې په توان کې وي، ورڅخه
ويي نه سپموو او له کوم احسان پارولو او یا سترګې نیولو پرته، یو له
بل سره مینه وکړو.

کله په هغه وخت کې، چې دوه تنه په خپل منځ کې پټې خبرې کوي او یا هم
یو څوک په موبایل کې خبرې کوي، هغوی ته له غوږ نیولو او دقت
کولو څخه ډډه وکړو.

کله د کوم نارینه او مېرمنې د اولاد د نه شتون په اړه
بې ځایه نظر څرګندونه ونه کړو او دلایل ونه
وايو. ځکه دغه مسئله د خلکو د شخصي چارو
یوه برخه ده، یا به یې اولاد نه وي غوښتی او یا به نه ورباندې توانېږي.
کله د ډوډۍ خوړلو پر مهال هڅه وکړو، چې په ټولیزه توګه ډوډۍ
وڅورو، نه په یوازې توګه په یوه وخت یې له
نورو سره پیل او بس کړو، په ځانګړې توګه
هغه مهال چې کوربه وو، زموږ ژر پاڅېدل له
مېلمنو څخه د ډوډۍ خوړلو آرامتیا له منځه
وړي همدا شان باید د سترخوان په اړولو
او ټولولو کې برخه واخلو.

کله - پلاستیک، بېبېنه، کاغذ، کارتن او ځینې نور د کار وړ شیونه د باطلولو وړ نه دي! نو خپل د کشفاتو سطرونه له اضافي او د کار وړ شیونو نه ډک نه کړو، د ځمکې او چاپېریال د پاک ساتلو په خاطر د کار وړ شیونه له کشفاتو او چټلیو سره یوځای وانه چوو.

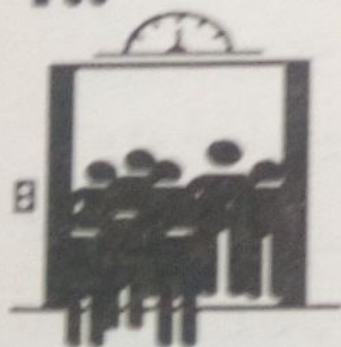
کله - په هر ځای او هر وخت کې، په هره لاره او هره پلمه د نورو د ارامتیا له سلېولو او یا د هغوی له وېرولو څخه ډډه وکړو. هېڅ منطقي دلیل نشته، چې نور خلک به خامخا د

فوتبال د ډلې د بریالیتوب له امله له جوش او زور نه ډکو خوشالیو کې ځان شریک کړي.

کله - له اجازې پرته د کورونو په دېوال یا دروازې اعلانونه ونه څروو!

کله - په لهفت کې له ټاکلي ظرفیت نه زیات سواره نه شو!

کله که په ټکسي کې د سورهېدونیت ونه لرو، د سړک په څنډه باید ونه درېږو او که د ټکسي چلوونکي زموږ د درناوي په خاطر

ودرېد، په یوه سم حرکت هغه وپوهوو، چې موږ ټکسي ته نه یو ولاړ.

که هغه چالاكي، چې د نورو حقونه تر پېښو لاندې کوي، چالاكي نه ده، بلکې د خپلو گټو د تر لاسه کولو لپاره، په نورو باندې ظلم او تېري دی. رېښتيني چالاكي هغه ده، چې د ابتکار او خلاقيت په کارولو سره، پرته له دې چې د نورو حقونه تر پېښو لاندې شي، انسان ته گټه

ورسېږي.

که. کله مو چې د موبایل یا تلفون د شمېرې په دایرولو کې تېروتنه وکړه او د موبایل په کرښه کې اخوا کس وویل، چې شمېره مو غلطه کړې، باید ژر موبایل یا تلفون بند

نه کړو! له بښنې غوښتلو او خدای پامانۍ وروسته موبایل یا تلفون بند کړو.

که. په عامو او ځانگړو ځایونو کې د بدو او سپکوونکو لغتونو او کلمو له کارولو څخه ډډه وکړو.

که. د موټر چلونې په وړتیا کې کمزورتیا درلودونکي خلک باید نه مسخره کړو او نه یې سپکاوی وکړو! ځکه زموږ له خوا په ملنډو هلو او یا سپکاوي کولو سره، د هغوی دغه کمزورتیا په پیاوړتیا نه شي بدلېدی.

که. له یاده ونه باسو، چې پلي لاره د پلي تلونکو لاره ده او سړک د موټرو او ...، نو باید په

موټر سایکل، بایسکل، موټر کې په پلي لاره لاړ نه شو او نه هغه وخت چې پلي مزل کوو، د سړک په منځ قدم ووهو!

که. احساساتي او له دلایلو پرته په یوه خبره پسې تلونکي او یا منونکي

ونه اوسو! یوازې د خپل ځان لپاره ژوند
ونه کړو؛ بلکې په ټولیزه توګه، کار
کولو باندې ځان عادت کړو او
نېکمرغي نه یوازې د ځان لپاره، بلکې د
نورو لپاره هم وغواړو...

که. د خبرې، لهجې، کړنو او په ځانګړې توګه د یو بل د طبیعي توپیرونو
له مسخره کولو څخه په کلکه ډډه وکړو. هېڅکله خپل ځان له نورو
څخه لوړ و نه بولو او له لوړ بللو څخه ډډه وکړو، مګر په اخلاقو او
انساني ارزښتونو کې...

که. هڅه وکړو، چې خپلې دندې په کره توګه او له ټنبلۍ پرته ترسره کړو.
او په را سپارل شویو کارونو کې خپل ځان کم رانه ولو. همدا شان په
خپلو ژمنو وفا وکړو، په ټولو ژمنو په ښه توګه عمل وکړو او د ژمنو د
جزیاتو په پرتله، متعهد واوسو.

که. د تګ راتګ پر مهال هڅه وکړو؛ څو د هېواد لپاره، له عمومي ملي

نقلیه وسایلو څخه کار واخلو، نه له
شخصي نقلیه وسایلو څخه! د پاکې هوا
درلودل، نه یوازې زموږ حق دی، بلکې د
هغې ساتنه زموږ د ټولو دنده ده.

که. د موټر چلونې پر مهال، له اوبو څخه د تېرېدنې او یا باران د اورښت
په وخت کې پام وکړو، چې د پلي مزل کوونکو د ازار او هغوی ته د
اوبو د شیندلو لامل نه شو!

کله - بڼه امانت ساتونکي واوسو! د نورو امانت ته زیان ونه رسوو او هغه یې په سمه توګه خپل څښتن ته ورکړو. د مطالعې په خاطر مو که له چا څخه کتاب، مجله او یا ورځپاڼه په امانت ډول اخیستې وي، د هغه په پاتو کومه بڼه یا لیکنه ونه کړو.

کله - په موټر کې د سوريډلو په موخه له بې ځایه درېدنې څخه ډډه وکړو، لکه د سړک په منځ کې، په موټر کې د سوريډلو په خاطر. همدا شان له موټر نه د ښکته کېدو پر مهال، ان تردې که موټر چلوونکی هم په داسې نامناسب ځای کې له تاسې څخه د ښکته کېدو غوښتنه وکړي، ځکه دا کار به د نورو خلکو د تېرېدو لپاره ستونزه جوړه کړي. نو باید پام وکړو؛ ترڅو په یوه داسې ځای کې ودرېږو، چې موټر چلوونکی ناقانونه کړنې ته اړ نه کړو او د نورو د حقونو تر پښو لاندې کولو کې شریک نه شو!

کله - اړینې تلیفوني اړیکې بې له کوم سببه مشغولې او پرې نه کړو، کېدای شي موږ په دې کار سره یوه کورنۍ په اور کې وسوځوو.

کله - هلته چې تېروتنه زموږ له خوا وي، ویې منو، جبیره یې کړو او بښنه وغواړو او د وضاحت غوښتلو یا موضوع د څېړلو په لټه کې ونه اوسو او همدا شان خپله پرېه په نورو وانه چوو.

کله - د نورو شخصي مالومات، لکه تېلفون، پته، د دندې په اړه مالومات او ... د هغه له اجازې پرته د نورو په واک کې ورنه کړو.

کله - د نورو ښه کارونه د هغوی په خوښه له نورو خلکو سره شریک کړو. او په داسې کارونو سره په ټولنه کې ښک کارونه او مثبتې کړنې دود وگرځوو.

کله - داسې وگرځېږو، چې د هر لیدونکي په ذهن کې یوه ښه خاطره پرېږدو او په خپل ښار کې له ټولو نه زیات د خلکو په زړونو کې ښه ځای ونیسو.

کله - په ټولنیزو شخړو او دعوو کې د سیل کولو پر ځای د شخړو او دعوو په حل او مخنیوي کې مرسته وکړو.

کله - په هغو چارو کې گډون ونه کړو، چې موږ پورې تړاو ونه لري او په هغو مسایلو کې د نظر څرگندونه ونه کړو، چې په هغه کې تخصص او مالومات ونه لرو.

کله - څرنگه چې خپلو خوشالیو ته د نورو له خوا په درنه سترگه کتل خوښوو، نو د نورو خوشالیو ته هم درنښت ولرو... همدا شان څرنگه چې خوښوو؛ څو زموږ د ناراحتیو درنښت وشي، همدا سې د نورو ناراحتیو ته درنښت ولرو.

کله - د مرستې لپاره ستونزه د حل په خاطر د نورو مخ ته راکش نه کړو او په حل کې یې د نه گډون له امله لږ تر لږه په نورو امر او یا ممانعت ونه کړو.

کله - د موټر چلونې پر مهال، هدف ته د ژر رسېدلو لپاره، له یوې او بلې

خوا زغلولو او له یوه خط نه بل خط ته له

تللو څخه ډډه وکړو. ایا تر اوسه مو فکر

کړی دی، چې که ټولو غوښتنې، چې د ژر

رسېدلو لپاره همدا سې کارونه ترسره

کړي، هېڅکله به هدف ته نه ورسېدلي،

نو د موټر چلونې پر مهال هېڅکله داسې

فکرونه کړو، چې یوازې موږ پیره لرو!

کله - د نکاح، واده او یا هم کوژدې په مراسمو کې له بدعتونو، ناسمو

دودونو او ناوړه عادتونو څخه پیروي ونه کړو او د ځوانانو لپاره

ودونه اسانه کړو.

کله - د ودونو په مراسمو کې د لارې له بندولو، ټرافیکي ستونزو، هارن

وهلو او نورو غریزو مزاحمتونو له رامنځته کولو څخه ډډه وکړو.

که دای شي په دې وخت کې یو عاجل ناروغ، روغتون ته د وړلو لپاره

په لاره کې وي او یا هم یو څوک په کور کې د استراحت کولو په حالت

کې وي نو باید پوه شو او درک کړو، چې دا تر ټولو وروستی ځان

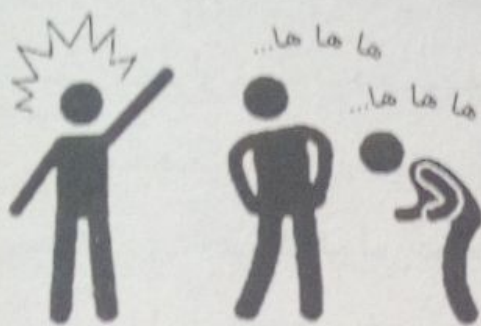
غوښتنه ده او د خلکو د حق ضایع کول او له گناه نه د ډک ژوند یو پیل

دی

کله - دا انتظار ونه لرو، چې ټول خلک دې زموږ له غوښتنې سره سمې

کړنې ترسره کړي!

ژوند څنگه وکړو ۱۹ / ۲۰

که - د یوه ټولي د خندولو لپاره باید
په یوه بل کس له ملنډو وهلو،
سپکولو او پریو بل له تور پورې
کولو څخه ډډه وکړو.

که - نورو ته د هغوی د عیبونو او کمزورتیاوو په اړه په پټه ووايو او
هغوی ته یې په ښودلو کې له لوړ آواز، مسخره
کولو او یا د هغه له سپکولو څخه ډډه وکړو.

که - دارو - درمل په خپل سرونه خورو.

که - کله چې یو څوک د تصویر اخیستلو په حالت
کې وي، د کمرې په منځ کې یې تېر نه شو، همدا شان کله چې دوه تنه په
خپل منځ کې په خبرو وي، د دوی په منځ کې تېر نه شو؛ خود هغوی د
خبرو د پرې کېدو لامل نه شو.

که - په سفر کې داسې وو، چې د هغه
سیمې خلکو ته د خپلې سیمې د منفي
تصویر ورکولو لامل نه شو، ځکه موږ

په هر بل ځای کې د خپلې سیمې د یوه استازي په توګه پېژندل کېږو.

که - هغه نیوکې چې یو پر بل یې لرو، مؤدبانه، څرګندې، ښکاره او
دوستانه یې وړاندې کړو، نه په کنایې توګه...

که - مینه کول دوه اړخیزه وي. باید دا تمه ونه لرو،
چې که له یو چا سره مینه ولرو، هغه دې هم خامخا
له موږ سره مینه ولري.

کله - د گڼې گونې پر مهال په موټر کې تر هغې پورې له سپرېدلو څخه ډډه

وکړو؛ ترڅو ډاډه شو، چې له موټر

مخکې نور څوک موټر ته نه دي

منتظر!!! يقيناً داسې هم شوي

دي، چې د نورو دا ډول چالاکیو

موټر ډېر ناراحته کړي یو، دا چې ډېر ځنډ په موټر کې د سپرېدو په

انتظار ولاړ یو؛ خو د موټر په را رسېدو سره سم، هغوی په بېره په موټر

کې سپاره شوي دي او موټر په همغه ځای پاتې یو.

کله - د موټر چلونې پر مهال، د سړک په منځ کې د موټر له یوې لحظې

درولو څخه هم ډډه وکړو!! که د سورلی د پورته کولو او یا بنسټه

کولو او که د بل څه لپاره وي دلیل یې ساده دی، دا کار د نورو د تگ

مانع گرځي، حتی د یوې لحظې لپاره هم!! او دا طبیعي ده، چې نور

هم خپل یوې لحظې وخت ته ارزښت ورکوي؛ نو له ځانگړو شرایطو

پرته باید یوه لحظه هم نور د سړک په منځ کې موټر ونه دروو.

کله - په خپله ژبه باندې، په خبرو اترو کې، د نورو ژبو د بې ځایه او بې مانا

لغاتو او کلمو له کارولو څخه ډډه وکړو.

کله - یو بل په نېکو کارونو او له نورو سره مرستې ته وهڅوو او له نورو

خلکو سره د نېکو کارونو په ترسره کولو کې مرسته وکړو.

کله - د خلکو د استوگنځي، شتمنۍ، جامو او

ظاهري وضعیت د لیدلو له مخې د هغه د

شخصیت په پېژندلو کې قضاوت ونه کړو.

کله - دهغه نقل قول، خبر او نظر له خپرولو څخه ډډه وکړو، چې کره

سرچینه ونه لري

کله - هېڅکله له سرې ترافیکي اشارې څخه تېر نه شو!! ان تردې، که په موټر سایکل او یا هم بایسکل باندې سواره وو! پوره څرگنده ده، چې دا کار د هغو ټولو خلکو د حقونو د تر پېښو لاندې کولو په مانا دی، چې د هغوی لپاره شنه اشاره روښانه ده.

کله د یوې پېښې د پېښېدو پر مهال، له دعوي، شخړې، مقابل لوري ته د سپکاوي او په بېرته د نظر له څرگندولو نه ډډه وکړو او مقصريا مقصرينو ته اړونده پرېکړه، د پرېکړې اهل کسانو ته وسپارو.

کله - د داسې خبر له خپرولو څخه ډډه وکړو، چې کېدای شي هغه د کوم چا په تاوان او یا ګټه تمام شي، دا کار په خبر رسونه کې بې انصافي او د موضوع له دواړو لوريو نه په یوه خوا ظلم او تېری دی.

کله - له هغو خبرو او یا کړنو څخه ډډه وکړو، چې په مستقیمه او یا غیر مستقیمه توګه د دوو تنو تر منځ د اختلاف لامل کېږي او د غیبت او بد ویلو پر وړاندې پټه خوله پاتې نه شو، باید مثبت عکس العمل وښیو.

کله - په عمومي ځایونو کې په موبایل کې په لوړ غږ له خبرو کولو څخه ډډه وکړو! هر ښاري وګړی، د خپلو ستونزو او مصروفیتونو په فکر کې دی؛ نو نورو ته باید د مزاحمت لامل نه شو! کېدای شي له عالمغال څخه، له ډک چاپېریال نه، آرام چاپېریال هر ښاري ته د خوښې وړ وي

کله د فوټبال او نورو لوبو په مسابقه کې د لوبغاړو او داورانو په پرتله خپله نیوکه او اعتراض په سپکو کلماتو او بدو الفاظو څرګند نه کړو.

کله د سرې اشارې د لګېدو پر مهال د پليو منزل

کوونکو له خط څخه تېر نه شو! دغه کار د

پليو تلونکو پر حریم باندې د تېرې په مانا دی

او یا په دې شان دی، لکه کوم وخت چې د

موټر چلوونکو لپاره شنه اشاره روښانه وي او پلي تلونکي د موټرو تر

مخ له سړک نه تېرېږي. پام مو وي، چې دغه ټکی په پام کې نیول به،

پليو تلونکو ښاريانو ته درناوی او زموږ واټونو ته ښکلا ورکړي.

کله - د موټر چلولو پر مهال، په هر ځای او هر وخت کې متعادل او وړ

سرعت ولرو. له ستندرد سرعت څخه نه زیات او نه کم! ډېر په ورو ورو

موټر چلول هم، نه یوازې د ترافیکي ستونزو د رامنځته کولو لامل

کېږي؛ بلکې نور موټر چلوونکي هم ځوروي او له مستقیم خط څخه د

وروستیو موټرو د سرغړونې لامل هم کېږي، چې په دې کار سره به د

وروستیو موټرو د هارنونو او ازونه زیات شي او په فضا کې به د

غالمغال د ډېروالي لامل شي.

کله - د خبرو کولو او یا تېلفون کولو پر مهال، د خوړو او یا کوم شي د

ژوولو څخه په کلکه ډډه وکړو، ځکه دغه کار مقابل لوري ته په ټیټه

سترګه کتل او سپکاوی دی.

کله - د پرنجي، توخي او ارګمي، پر مهال خوله پټه ونیسو،

ان تردې که توانېدلو، په ورو ورو څېړو او وپرنجېږو او

د پرنجي پر مهال باید (الحمد لله) ووايو.

که. خپله پوهه د نورو مخ ته را ونه باسو، هغه په داسې توگه مطرح ته کړو، چې په ځان ښودنه کې وشمېرل شي.

که. د سیند، ویالې، کارېز او یا لښتي پر غاړه، د موټر، جامو، فرش، لوښو او... د مینځلو لپاره روانې او به چټلې نه کړو.

که. په عمومي تفریح ځایونو او پارکونو کې د بوی لرونکو خوړو له پخولو څخه ډډه وکړو، په ځانگړې توگه لکه:

کباب، چرگ او نور پخول... چې د ټولنې غړیو خلکو ته د هغو برابرول ستونزمن او له توان څخه وتلي دي، باید د نورو په فکر کې هم

واوسو. باید پوه شو، چې د کباب او داسې نورو خوړو بوی، وړي او یا غریب خلک څه، چې ماړه خلک هم ځان ته متوجه کوي.

که د موټر له بې ځایه درولو څخه لکه په منع شوو پارکونو کې، د نورو د کور په مخ کې، د پلونو په مخ کې، د سړک په هغو څنډو کې، چې گرځندي وي، د اعلاناتو د لوحو په مخ کې، په هغو ځایونو کې چې د ترافیکی گڼې گونې د پېښېدو لامل کېږي او په هر هغه ځای کې چې په سبب یې د خلکو تگ راتگ ستونزمنېږي، په کلکه ډډه وکړو! دا ډول کارونه، په دې مانا چې زه ارزښت لرم؛ خو نور یې نه لري! په یاد ولرو، چې دا ډول بې ځایه د موټرو درول، زموږ ټولو د ناراحتۍ لامل کېږي.

که. د موټر چلونې پر مهال د هغو خلکو لپاره ودرېږو، چې له سړک څخه د تېرېدلو نیت لري. نه دا چې د خپل موټر سرعت نور هم زیات کړو، چې له سړک څخه تېرېدونکي شخص د تېرېدو زړه ونه کړي.

ژوند څنگه وکړو / ۱۸ / ۲۵

کله - له خپل کور پرته، د بل چا په کور کې، په دې اړه، چې تلویزیون روښانه دی یا ګل دی، دا شبکه دې وکتل شي او یا دا او همدا شان د تلویزیون کنټرول په غاړه اخیستلو څخه ډډه وکړو.

کله - په خپل کور کې د مېلمه په شتون کې، له دې څخه ډډه وکړو، چې یوازې خپله خوښه په پام کې ونیسو. په داسې ځایونو کې د مېلمه درناوی وکړو، یا تلویزیون بند کړو او یا د ټولو خوښه په پام کې ونیسو.

کله - د یو بل له غوره اخلاقو څخه بده استفاده ونه کړو! داسې کړنې ترسره نه کړو، چې مقابل لوری، زموږ د کړنو له امله په خپل ښه کار او مهرباني سره پښېمانه شي.

کله - د خپل چاپېریال په اړه بې پروا ونه اوسو، د خپل توان په اندازه

عیبونه له منځه یوسو او یا له هغه چا سره مرسته وکړو، چې هغه یې توان لري او کولی شي، چې د چاپېریال عیبونه له منځه یوسي. یوازې په بد ویلو یا بد یادولو، عیبونه او بدۍ له منځه نه ځي.

کله - شتمني او بډاینه هېڅکله د ښه شخصیت ښه نه ده؛ نو په بېلا بېلو ډولونو سره، د نورو مخ ته د خپلو شتمنیو له را ایستلو څخه په کلکه ډډه وکړو.

که - د خلکو د شخصي او يا خصوصي موضوعاتو په اړوند پوښتنې او گروپونې ونه کړو! لکه عايدات، حقونه، د اولادونو شمېر، شتمني او ...

که - هڅه وکړو، چې تل مثبت فکر وکړو، مثبتې خبرې وکړو، له منفي او ناراحت کوونکو خبرو څخه ډډه وکړو او د خپل روح او بدن د سلامتيا په خاطر هره ورځ سپورټ وکړو.

که - د نورو مور، خور او ناموس ته په کتلو، چلن او خبرو کې داسې واوسو، لکه څرنگه چې د خپلې خور، مور او ناموس لپاره د نورو کتل، خبرې او چلن خوښوو. له ياده ونه باسو، په هر لاس يې چې ورکړو، بېرته به يې په همغه را اخلو ...

که - د روغتيايي اصولو په مراعاتولو او منظم مسواک وهل سره، د خپلې خولې له بد بوی او نورو له ازار کولو څخه مخنيوی وکړو.

که - د مېلمستيا پر مهال، په خپل قاب کې د خوراک، سلاډ او يا نورو څيزونو په را اچولو سره د نورو په حق تېری ونه کړو.

که - کله چې له سړک څخه د تېرېدو پر مهال زموږ په خاطر موټر ولاړ وي، له ډېرو ورو ورو تگ څخه ډډه وکړو، ځکه دا شان تگ د ولاړو موټر چلوونکو پر عصباني کولو برسېره به دوی د دغه نېک کار له تکرارولو څخه پېنېمانه کړي؛ نو پام مو وي، چې هېڅکله د خپلو

ژوند څنگه وکړو؟! / ۲۷

اعمالو په خاطر نور خلک د نېکو کارونو له سرته رسولو څخه
پنېمانه نه کړو!

که. کله چې له یو چا سره د لیدنې وخت وټاکو،
باید په خپل وخت ځان ورورسوو او که د
کوم دلیل له مخې په خپل وخت ځان نه شو
وررسولی، نو باید مقابل شخص ته خبر
ورکړو.

که. تبلیغاتي بروشورونو ته که اړتیا ونه لرو باید وایې نخلو، چې څو
گامه وړاندې یې بیرته وغورځوو! باید یا یې له اول نه وانه خلو او یا
مو که واخیستل او پوه شوو، چې په درد مونه خوري، نو کم تر کمه،
داسې ځای یې کېږدو، چې یو بل څوک استفاده ترې وکړي.

که. د غږ له اوچتولو څخه ډډه وکړو! کورد خلکو د آرامتیا ځای دی،
هغه غږونه لکه د راډیو، تلوویزیون، تیپ، چیغې او ژپا، په انگرې کې
لوبې کول، مزاحمت کوونکي تگ راتگ او...
د هر ښاري د ارامتیا قانوني حق تر پښو لاندې
کېږي؛ نو د ژوندانه په چاپېریال کې باید د
نورو ارامتیا ته درناوی ولرو.

که. د خپل چاپېریال نظافت او پاکۍ ته ارزښت

ورکړو! کوڅه او یاد خپلو کورونو مخه د همدې کوڅې په خلکو
پورې تړاو لري. کېدای شي د کورونو په مخه کې د ونو په اېښودلو او
یا ښایسته ګلانو په کرلو سره، د خپل کور مخه د سیمې ټولو
اوسېدونکو ته نشاط ښونکې کړو او همدا شان کېدای شي د کورونو

ژوند څنگه وکړو / ۱۹ ۲۸

په مخه کې د کثافاتو او چټلیو په اچولو سره د سیمې او سېدونکي پرېشانه شي؛ نو هڅه وکړو، چې نور خلک خوښ وساتو؛ ترڅو خوشاله ژوند وکړو.

که - د خرڅلاو او راکړې ورکړې، په معاملاتو کې صادق او رښتیني واوسو؛ د موټر، کور او یاداسې نور څه، په اخیستلو او خرڅولو کې، څرنگه چې موږ ټول دا خوښوو، چې د دواړو څیزونو د اخیستلو پر مهال یې له ټولو عیبونو او ځانگړنو څخه خبر شو؛ نو د هر څه د خرڅلاو پر مهال یې باید اخیستونکي له صفتونو او عیبونو څخه خبر کړو، او په خپلو وعدو وفا وکړو، له هرې معاملې مخکې د دې ټکي په پام کې نیول اړین دي

که - کله چې د یوه شي بیه مالومه وي، نور د چنې (بولی) وھلو په نوم هېڅ حرکت کومه مانا نه لري؛ نو په داسې وخت کې باید له هر ډول چنې (بولی) وھلو څخه ډډه وکړو.

که - د خبرو کولو پر مهال د چا خبرې غوڅې نه کړو او اجازه ورکړو، چې هر څوک د نورو په اندازه خبرې وکړي

که - د تېلو په پمپ کې، د تېلو اچولو پر مهال بیرته ونه کړو، له ارامتیا او حوصلې څخه کار واخلو او د پیسو په ورکولو کې نور عصباني نه کړو.

کله - د خپلو اداري امورو د ښه او په بېرته ترسره کولو په خاطر له هر ډول غیر قانوني کړنې څخه ډډه وکړو! دا به یوازې زموږ په ګټه نه وي؛ بلکې د نورو د حقونو تر پښو لاندې کولو په مانا به وي، لکه د هغه زاړه سړي یا سپین سړي مېرمنې حق تر پښو لاندې کول، چې د همدې شان کار د ترسره کولو لپاره به یې په ورځو او یا اونیو د یوې ادارې دروازه پرانیستې وي.

کله - له مشرانو او سپین ږیرو سره د هغوی د اداري کارونو په ترسره کولو کې مرسته وکړو! په دې صورت کې باید ډاډه واوسو، چې زموږ کارونه به هم په بېرته او ښه توګه ترسره شي. همدا رنگه هغو کسانو ته لارښوونه وکړو، چې د اداري کارونو په ترسره کولو کې مالومات نه لري دا ټول کارونه یو ډول صدقه ده او کېدای شي، په ترسره کولو سره یې، په ښاریانو برسېره، الله پاک هم خوشاله شي.

کله - د کور جوړولو پر مهال، کوښښ وکړو، چې وسایل او ساختماني مواد مو نورو خلکو ته په تګ راتګ کې د مزاحمت لامل نه شي او د خبرولو په یوې ښې سره د هغې ساحه مالومه کړو.

کله - ډوډۍ، وریجې، اوبه، تېل، برق، ګاز او داسې نور څه، دا ټول د الله تعالی له نعمتونو څخه دي؛ نو د الله پاک په نعمتونو کې له ډېر لګښت څخه ډډه وکړو.

ژوند څنگه وکړو ۱۹ / ۳۰

کله چې هېڅکله خدمت کوونکي ته د هغه نوم له یادولو سره د ورور یا خور

له کلمې پرته اواز ونه کړو، دا کار د
هغه شخصیت ته د سپکاوي په مانا

دی

کله چې هر څوک د یوې تحصیلي رتبې په نوم یادول، د لوړ شخصیت نښه نه

ده خلکو ته د عادت په ډول او یا په درواغو د

ډاکټر، انجینر او نور القاب ونه کاروو! دا

کار د تحصیل کوونکو د زحمت کم ارزښته

ښکاره کول دي

کله چې د موټر چلونې پر مهال په څلور لارو کې د سړي اشارې درناوی وکړو.

همغه شان چې د موټرو تگ او ودرېدل، د شنې او سړي اشارې په

واسطه ځانگړي شوي دي، د پليو تلونکو لپاره هم همدا وخت ځانگړی

شوی دی! نو هېڅکله دا تصور ونه کړو، چې که موټر نه وي، نو کولای

شو، چې له سړک څخه تېر شو او دا فکر باید وکړو، چې که په دغه

وخت کې موټر راشي، نو زموږ لپاره به درېږي

کله چې د خپل ځان ظاهري ښه جوړښت او انظباط ته په

عمومي ځایونو کې لکه ادارو، سازمانونو،

بانکونو، ملي بسونو، ټکسیانو او نورو کې

اهمیت ورکړو! رښتیا ده، چې د یوه منظم، با

انظباطه، خوږ بویه او پاک ښاري، لیدل د هر چا

په زړه کې ځای نیسي، د هغه ښاري په پرتله،

چې هغه غیر منظم، بې انضباطه او گډوډ وي؛ نو لږ تر لږه هغه ډول ونه اوسو، چې د نورو د خورېدنې لامل شو!

کله - په تاریخي، تفریحي، مذهبي او نورو ځایونو او د عمومي موټرو پر څوکیو، دېوالونو، تازه قیر شوي سړک، تازه جوړ شوي دېوال، ونو او نورو همدا سې ځایونو باندې یادگارونه ونه لیکو!

کله - د موټر چلونې لپاره لگول شویو تیرافیکي لارښوونو، نښو او لوحو ته درناوی وکړو!!! باور ولرو، چې دا هره یوه لوحه یوه مانا لري، چې د نښې موټر چلونې او تګ راتګ لپاره، یوازې او یوازې زموږ د لارښوونې لپاره په ښار کې لگول شوې دي، البته نوموړې لوحې د ښار د ښکلا لپاره نه دي لگول شوي.

کله - مخې ته راتلونکو پېښو کې مو پام وي، چې د تیرافیکي گڼې گونې او لارې د بندوالي لامل نه شو، چې معنوي تاوان او د خلکو حق تر پېښو لاندې کول، د خلکو د وخت ضایع کول، آن د پولیسو په راغونښتلو مادي لگښت هم امکان لري. دا چې له دواړو خواوو څخه یو تن هم په دې خوښ نه دی، چې موټر د یو بل څنګ ته ورولي، له بده مرغه، د رښتیا ویلو په پرتله، دا یو پر بل د بې باوري نښه ده؛ نو باید رښتیني واوسو او یو پر بل باور ولرو!

کله - په بانکونو او اداري ځایونو کې د کار لپاره، په موټر کې د سورلۍ لپاره او داسې نورو ځایونو کې له مخکیني کس څخه مناسبه فاصله نیول په پام کې ولرو!

چاپېريال کې) دوی ته زیان ونه رسوو. ټول ژوي، د الله پاک د خلقت او قدرت نښې دي، نو د الله پاک له ټولو مخلوقاتو سره باید مینه ولرو.

که. په هره آزموینه کې د برياليتوب لپاره له هره ډول غیر قانوني او غیر اصولي کړنلارې څخه ډډه وکړو. په درغلی، تګی او حق وژنه باندې د برياليتوب په پرتله، په آزموینه کې پاتې کېدل یا ناکامېدل، ډېر شرافت مندانه او غوره دي.

که. له تاریخ جوړونې او له تاریخ نه د تېښتې څخه ډډه وکړو، تاریخ ولولو، مهم ټکي او درسونه یې ذهن ته وسپارو او له پندونو څخه یې د خپل ځان او هېواد د راتلونکې لپاره عبرت او درس واخلو.

که. باید سهار وختي پاڅېدونکي واوسو!

که. له تنبلی، بې کاري، بې زحمته او په اسانۍ سره د عايد له ترلاسه کولو څخه ډډه وکړو، د هغو پیسو ارزښت زیات دی، چې په کوښښ او زحمت سره گټل شوې وي، له هغو پیسو څخه چې له زحمت پرته انسان ته

ورسېږي

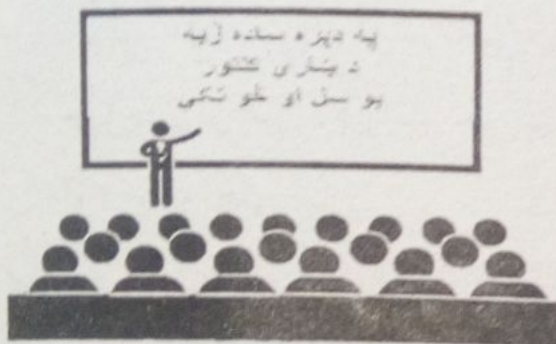
که. هر کسب او کار چې لرو، د وسایلو او یا نورو خدمتونو د لگښتونو لپاره باید پوره دقیق او ځانگړې بیې ولرو. د هر توکي بیه باید له دود سره سمه او ځانگړې وي، نه د خلکو یا خپل زړه له غوښتنې سره سم، د دغو اصولو په پام کې نه نیول، ظلم او د بې عدالتۍ دود گرځول دي.

ژوند څنگه وکړو / ۱۹ / ۳۴

که - که موږ د کور څښتن وو، نو باید له کرایه نیوونکي یا اجاره نیوونکي سره سختي ونه کړو، هغه په هره موضوع کې تر فشار لاندې ونه نیسو او د هغه لپاره هر وخت ستونزه جوړه نه کړو.

که - که موږ اجاره یا کرایه نیوونکي وو، نو په کار ده، چې د خپلو ژمنو په پرتله وفا ولرو، دا سې کړنې ترسره نه کړو، چې د کور څښتن له وروستیو اجاره نیوونکو او یا کرایه نیوونکو سره سختي وکړي.

که - که موږ استاد یا ښوونکی وو؛ نو باید د تدریس په څرنگوالي او

وخت کې کمښت رانه ولو. دا به زموږ له شان سره نه ښایي، چې له عمومي نظم سره سره، ټولګی له ټاکل شوي وخت مخکې رخصت کړو.

که - که موږ زده کوونکی یا محصل وو، نو باید د مینې د نه لرلو، ستړیا او

یا بل کوم دلیل له امله، له وخت نه مخکې د ټولګي د رخصت کېدو لامل نه شو. ځکه په دغه ځان غوښتونکي حرکت سره نور د درس مینه وال، زده کوونکي او محصلان له خپل طبیعي حق څخه بې برخې کوو، چې دا یو ډول ظلم او حق وژنه ده.

که - که موږ د ښاري ملي بس چلوونکي وو، نو باید له بې اندازې زیات سرعت، بې ځایه هارن کولو او د نورو موټرونو، موټر سایکلونو،

بایسکلونو او پلي تلونکو په وړاندې له بې رحمۍ څخه ډډه وکړو. دغه ځان لوی ښودنه او غیر قانوني موټر چلونه، هره ورځ د نورو پروړاندې د ازار او اذیت د رامنځته کولو لامل کېږي او د نورو ښاریانو پر وړاندې په روحي او رواني ځورونه کې شمېرل کېږي.

که موږ د دوو ښارونو تر منځ د ملي بسونو چلوونکي وو، نو باید له بې ځایه او خطر پېښوونکي موټر مخکې کولو، د بې ځایه او ناخوښې موسیقۍ، زیات سرعت او داسې نورو ناوړه کارونو څخه ډډه وکړو. لږ څه باید د مسافرو په فکر کې هم شو، چې مسوولیت یې زموږ پر غاړه دی.

که موږ ترمیموونکي او یا کسب لرونکي وو؛ نو باید یوه ځای ته د

تللو پر مهال، د خپل کار ټول وسایل راسره یوسو او له نورو خلکو څخه یې ونه غواړو، ځکه زموږ د کار وسایل معلوم او

ځانگړي شوي دي؛ نو باید د کار پر مهال تل راسره وي، په دې تمه ونه اوسو، چې نور څوک یې دې په هرځای کې راته تیار کړي.

که موږ ټکسي چلوونکي وو، نو باید د سورلۍ د سورولو او یا ښکته کولو لپاره په هرځای کې له درولو څخه ډډه وکړو، دغه کار د ترافیکي گڼې گونې او لارې د بندوالي لامل کېږي او په نورو باندې ظلم دی.

که. که موږ له یوه داسې چا سره کار کوو، چې هغه ډېر مراجعین ولري،

نو باید د وخت له ضایع، د خپل آمر د غوښتنو په اړه پام نه کولو، ناسم چلند او نورو څخه ډډه وکړو. د خپل آمر د ستونزو نه اوارول، د نورو کارکوونکو بې ځایه وړاندیزونه، مراجعینو ته بې ځایه وخت

ورکول او کارونه یې ځنډول او یا یو کار د حل لپاره خپل آمر ته په ځنډ رسول او داسې نور، د الله پاک پر بنده گانو باندې ظلم او تېری شمېرل کېږي.

که. که موږ مراجعین درلودونکي اموو؛ نو باید له نامعقولو او غیر منطقي وړاندیزونو او د کارکوونکو په غوښتلو کې له تعصب او بې عدالتۍ، نورو ته د کارونو د ژر پر مخ بیولو لپاره له رشوت ورکولو څخه ډډه وکړو.

که. که موږ پلورنځی ولرو؛ نو باید د پلي لارې له بندولو څخه ډډه وکړو. فکر وکړو، چې که د پلورځیو څښتنان وغواړي، چې پلي لاره د خپلو توکو د نمونې اېښودلو لپاره ځانگړي کړي، ایا د پلي تلوونکو لپاره به نوره لاره پاتې شي؟ د پلي لارې کلمه معلومه مانا لري، یانې د خلکو د تگ راتگ لاره، نو په خپلو ځان غوښتونکو کې نو باندې باید د نورو پر حريم تېری ونه کړو !!!

که. که موږ کسب لرونکي وو، نو باید د مشتریانو د را جذبولو لپاره له هر ډول چیغو او اوازونو څخه ډډه وکړو. ځکه که ټول پلورونکي وغواړي، چې د مشتریانو د جذبولو لپاره همدا لاره غوره کړي، نو

فکرو کړئ چې د ښار چاپېريال به څه ډول له چيغو ډک شي؟! پوره څرگنده ده، چې د سړک چاپېريال تر يو چا پورې نه دی ځانگړی شوی او نه ټول خلک هلته د اخيستلو قصد لري؛ نو د خپلو گټو په خاطر، په خپلو چيغو غريزه ککړتيا را منځته نه کړو او د نورو د حقونو په پرتله بې تفاوته ونه اوسو!

که. که موږ مېوه پلورونکي، سبزي پلورونکي او يا نورو، نو بايد له هر ډول تبعيض او بد څرخلاو نه ډډه وکړو!!! غوره توکي پېرسراو خراب په منځ کې پټ نه کړو. ښه توکي دوستانو او ملگرو ته، بد او عيب لرونکي توکي پرديو، غريبو او نورو خلکو ته ور نه کړو!

که. که موږ مېوه، يا سبزي اخيستونکي وو، نو بايد د توکو له هر ډول په خوښه راټولولو څخه ډډه وکړو. آخر لږ فکر وکړو، چې دا عيب لرونکي توکي به د چا په برخه شي؟ د خرڅوونکي او که د غريبو خلکو؟

که. که موږ يو ډاکټر وو، نو بايد د ناروغانو د معاینې او تداوی لپاره د وخت له کم لگولو څخه ډډه وکړو. همدا شان د څو تنو يو ډول هغو ناروغانو له

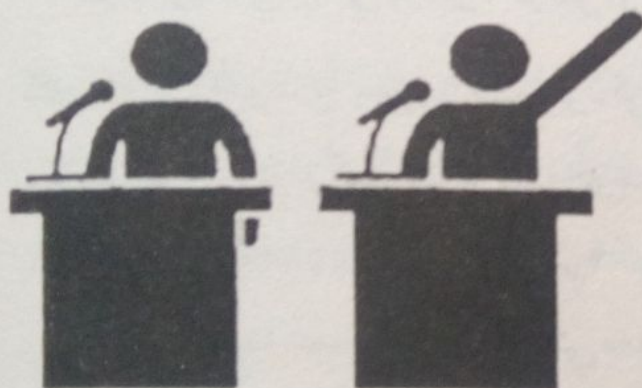
درملنې او تشخيص څخه ډډه وکړو، چې زموږ له درملنې څخه يې کومه مثبتې پايله نه ده ترلاسه کړې.

ژوند څنگه وکړو / ۱۹ / ۳۸

که. که موږ د هوټل څښتن وو، نو باید سالم او تر ټولو ښه کیفیت لرونکي خواړه تیار کړو او په داسې ډول چلند وکړو، چې ګواکي ټول مراجعین زموږ د کورنۍ غړي دي.

که. که موږ خوراکي توکي پلورو؛ نو باید پام مو وي، چې تاریخ تېر او بې کیفیته خوراکي توکي خپلو مشتریانو ته ورنه کړو! دا وینو، چې په دې صورت کې د مصرفوونکي د هر ډول روغتيايي پایلو مسوولیت زموږ پر غاړه دی.

که. که موږ د کوم کار اجاره نیوونکي یا مسوول وو؛ نو باید له موږ څخه

غوښتل شوی کار د امکان په صورت کې له ښه کیفیت سره ورته وسپارو. د خپل تعهد په پرتله باید حساس

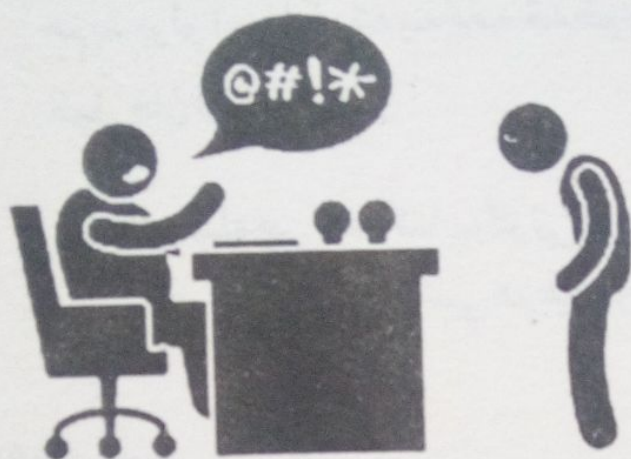
واوسو. په یو وخت کې څو کارونه، چې یو د بل د کیفیت د خرابوالي لامل کېږي، قبول او تر سره نه کړو.

که. که موږ ټولنیز مسوولیت لرونکي وو، نو باید د خپلو خبرو په پرتله متعهد واوسو، داسې څه ونه وایو او یا داسې وعده ورنه کړو، چې بیا یې پر ځای کول زموږ په توان کې نه وي. نیوکه منونکي واوسو او کارونه اداره کوونکو او مدیرو خلکو ته وسپارو.

که. که موږ قاضي او یا وکیل وو؛ نو باید با انصافه او عادلانه پرېکړه وکړو او په پرېکړه کې بشپړ پام وکړو، ان تردې چې دواړو لوریو ته په کتلو کې هم باید عدالت مراعات کړو.

ژوند څنگه وکړو؟ / ۳۹

که - که موږ رئیس او یا آموو؛ نو باید د کارکوونکو پروړاندې له

نرمښت څخه کار واخلو. د

خپل مقام له امله، تل امر

او نه‌یي ونکړو، د

کارکوونکو په حق کې

تېری ونه کړو، حقونه یې

تر پښو لاندې نه کړو. لایق

او وړ کسان مقرر کړو، نه ملگري او نه واسطه شوي کسان هغوی ته

فرصت ورکړو، چې د پرمختګ لیاقت او توان ولري.

که - که موږ کارکوونکي وو، نو باید د کارگومارنې او هغودندو پر

وړاندې چې موږ ته سپارل شوې دي، متعهد و اوسو. د ټولو لگښتونو

پروړاندې زړه سوی ولرو. په داسې توګه کار وکړو؛ څو هغه کوم حقونه

چې موږ ته راکول کېږي، په پوره خوښه او خوشالۍ راکړل شي. که د

راسپارل کېدونکي کار په ترسره کولو ونه توانېږو؛ نو باید مخکې له

مخکې خبر ورکړو او نور خلک په ناحقه له دغه چانس څخه بې برخې نه

کړو.

که - د خپل ځان او بل چا ترمنځ په پرېکړه کې خپل ځان معیار او مقیاس

وگرځوو! نور هر هغه څه چې د خپل ځان لپاره یې خوښوو، د بل لپاره

یې خوښ کړو او هغه څه چې د ځان لپاره یې نه خوښوو؛ نو د بل لپاره

یې هم خوښ نه کړو.

که - باید تېری ونه کړو! همغه شان، چې پر خپل ځان تېری نه خوښوو؛ نو

پر بل هم تېری ونه کړو!

ژوند څنگه وکړو؟ / ۴.

که نېکي وکړو! د خپل ځان لپاره هغه څه بد وبولو، چې هغه د نورو لپاره
هم بد بولو او خلکو ته په هغه څه خوښ او راضي واوسو، چې هغه د
خپل ځان لپاره خوښوو.

په دې هیله چې دغه کتاب گوټی، لویې او مثبتې اغېزې ولري
تاسې هم هڅه وکړئ!

په پای کې:
زموږ او زموږ د ټولنې پر مختیا، له ژوند نه رضایت او خوښي لرل، یو بل
ته د درناوي او احترام درلودلو پایله ده.
نور اخی!!
چې د خپلو ناوړه اعمالو او کړنو له امله یو بل له دغه لومړنیو حقونو څخه
بې برخې نه کړو.
په درنښت

Mohammad Omar

ebrahemzai

Telegram: @Ketabton

Wa: 0093795500604

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library